
Edícia **Doctor honoris causa**

zv. 14

Katerin Katerinov

Univerzita Konštantína Filozofa
Nitra 2009

© Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre 2009

ISBN 978-80-8094-508-4

EAN 9788080945084

Slávnostná inaugurácia

V galérii osobností slovenskej, ale aj zahraničnej vedy a kultúry, ktorým Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre udelila čestnú vedeckú hodnosť „doctor honoris causa“, sa od 1. decembra 2008 budeme stretať aj s menami významného novátora vo výskume a vývoji metód talianskeho jazyka a vedeckého zakladateľa didaktiky taliančiny ako nematerinského jazyka *Katerina Katerinova* z Univerzity v Perugii (Taliansko) a významného nemeckého lingvistu a iniciátora spolupráce medzi germanistickými katedrami v Passau a Nitre *Hansa-Wernera Eromsa* z Univerzity v Passau (Nemecko).

Slávnostná inaugurácia, ktorá sa už tradične uskutočňuje v aule univerzity Konštantína Filozofa, bola vhodnou príležitosťou na vyzdvihnutie prínosu ocenených osobností do slovenskej a zahraničnej vedy a kultúry. Na inaugurácii sa zúčastnili významné osobnosti slovenského kultúrneho i spoločenského života.

Vaše Magnificencie, Vaše Spectability, Vaše Honorability,
Vaša Eminencia vážený pán kardinál,
ctení hostia, vážené kolegyne, vážení kolegovia, milí študenti!

Z poverenia Jeho Magnificencie, profesora doktora Libora Vozára, kandidáta vied, rektora Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, otváram slávnostné zasadnutie Vedeckej rady Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre rozšírené o Vedeckú radu Filozofickej fakulty, ktoré sa koná pri príležitosti udelenia čestného titulu „doctor honoris causa“ dvom výnimočným osobnostiam, významným filológom – lingvistom a pedagógom, blízkym spolupracovníkom našej univerzity:

- profesorovi **Hansovi-Wernerovi Eromsovi**, z Univerzity v Passau (Nemecko),
- a profesorovi **Katerinovi Katerinovovi**, z Univerzity v Perugii (Taliansko).

Honourable Rector, Your Excellences, rectors, deans, vice – rectors, vice - deans, dear guests, ladies and gentlemen.

It is my great honour to open the session of the Scientific board of Constantine the Philosopher University in Nitra extended by Scientific Board of Faculty of Arts which is held on the occasion of awarding the 'Doctor honoris causa' degree.

I would also like to welcome our dear guests - significant philologists-linguists and educators:

-
- *professor Hans-Werner Eroms from University of Passau, Germany*
 - *and professor Katerin Katerinov from University of Perugia, Italy.*

Vážené slávnostné zhromaždenie,

vážené dámy a páni!

Dovoľte mi, v tejto sviatočnej a jedinečnej chvíli, srdečne privítať v aule Univerzity Konštantína Filozofa:

- Jeho Magnificenciu, profesora doktora **Libora Vozára**, kandidáta vied, rektora Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Na dnešnej slávnosti srdečne vítam:

- Jej Honorabilitu, profesorku doktorku **Evu Malú**, kandidátku vied, prorektorku Univerzity Konštantína Filozofa,
- Jej Honorabilitu, docentku doktorku **Ruženu Žilovú**, doktorku filozofie, prorektorku Univerzity Konštantína Filozofa,
- Jeho Honorabilitu, docenta doktora **Miroslava Tvrdoňa**, doktora filozofie, prorektora Univerzity Konštantína Filozofa,
- Jeho Honorabilitu, magistra **Jána Skalku**, doktora filozofie, prorektora Univerzity Konštantína Filozofa,
- Jej Spectabilitu, profesorku doktorku **Zdenku Gadušovú**, kandidátku vied, dekanu Filozofickej fakulty,

-
- Jej Spectabilitu, profesorku doktorku **Gabrielu Porubskú**, kandidátku vied, dekanu Pedagogickej fakulty,
 - Jej Spectabilitu, profesorku doktorku **Evu Sollárovú**, kandidátku vied, dekanu Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva,
 - Jeho Spectabilitu, profesora doktora **Lubomíra Zelenického**, kandidáta vied, dekana Fakulty prírodných vied,
 - Jeho Spectabilitu, doktora **Attilu Komzsíka**, doktora filozofie, dekana Fakulty stredoeurópskych štúdií.

Ďalej srdečne vítam:

- profesorku **Janku Hečkovú**, kandidátku vied, predsedníčku Akademického senátu Univerzity Konštantína Filozofa,
- doktora **Romana Troška**, kandidáta vied, prodekana Filozofickej fakulty a laudátora dnešnej slávnosti,
- inžinierku **Lubicu Ehrenholdovú**, kvestorku Univerzity Konštantína Filozofa.

Srdečne vítam Ich Honorability, prodekanov Filozofickej fakulty, Fakulty prírodných vied, Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva, Fakulty stredoeurópskych štúdií a Pedagogickej fakulty.

Je pre nás veľkou cťou, že pozvanie na dnešnú akademickú slávnosť prijali emeritní rektori, dekaní a doktori honoris causa Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre:

-
- Jeho Spectabilita, profesor inžinier **Jozef Pastier**, kandidát vied, dekan emeritus,
 - Jeho Spectabilita, profesor doktor **Michal Soták**, doktor vied, dekan emeritus,
 - Jeho Spectabilita, profesor doktor **Ondrej Šedivý**, kandidát vied, dekan emeritus,
 - Jeho Magnificencia, profesor doktor **Peter Liba**, doktor vied, rektor emeritus,
 - Jeho Magnificencia, profesor doktor inžinier **Daniel Kluvaneč**, kandidát vied, rektor emeritus,
 - doctor honoris causa **Ladislav Ťažký**.

Vážené slávnostné zhromaždenie,

je pre nás mimoriadnym potešením privítať

- profesora **Ernsta Strucka**, viceprezidenta Univerzity v Passau.

V aule Univerzity Konštantína Filozofa si dovoľujem čo naj-srdečnejšie privítať našich vzácných hostí – predstaviteľov slovenských univerzít, ktorí prijali pozvanie na našu akademickú slávnosť:

- Jeho Magnificenciu, profesora inžiniera **Mikuláša Látečku**, doktora filozofie, rektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre,

-
- Jeho Magnificenciu, profesora doktora **Eduarda Kostolanského**, kandidáta vied, rektora Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave,
 - Jeho Magnificenciu, brigádneho generála, docenta inžiniera **Miroslava Kelemena**, doktora filozofie, rektora Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši,
 - Jeho Magnificenciu, docenta inžiniera **Miroslava Mečára**, kandidáta vied, rektora Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne,
 - Jeho Magnificenciu, docenta magistra umenia **Matúša Olhu**, rektora Akadémie umení v Banskej Bystrici,
 - Jeho Magnificenciu, profesora **Tadeusza Zasepu**, doktora filozofie, rektora Katolíckej univerzity v Ružomberku,
 - Jeho Honorabilitu, docenta doktora **Andreja Filipeka**, doktora filozofie, prorektora Trnavskej univerzity v Trnave,
 - Jeho Honorabilitu, docenta inžiniera **Ľubomíra Striešku**, kandidáta vied, prorektora Ekonomickej univerzity v Bratislave,
 - Jeho Honorabilitu, docenta doktora **Jaroslava Hinšta**, kandidáta vied, prorektora Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave,
 - Jej Honorabilitu, docentku doktorku **Annu Danihelovú**, doktorku filozofie, prorektorku Technickej univerzity vo Zvolene,

-
- Jej Honorabilitu, profesorku inžinierku **Veroniku Stoffovú**, kandidátku vied, prorektorku Univerzity Jánosa Selyeho v Komárne,
 - Jej Honorabilitu, docentku doktorku **Alenu Pavlíčkovú**, doktorku filozofie, prorektorku Vysokej školy v Sládkovičove,
 - Jeho Honorabilitu, profesora inžiniera **Stanislava Kmet'a**, kandidáta vied, prorektora Technickej univerzity v Košiciach,
 - Jeho Honorabilitu, profesora doktora **Juraja Černáka**, kandidáta vied, prorektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,
 - Jeho Honorabilitu, profesora inžiniera **Jána Supuku**, doktora vied, prorektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre,
 - Jeho Honorabilitu, profesora inžiniera **Vladimíra Rataja**, doktora filozofie, prorektora Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Naše pozvanie prijali aj dekaní fakúlt Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre:

- Jeho Spectabilita, profesor inžinier **Daniel Bíro**, kandidát vied, dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov,
- Jeho Spectabilita, profesor inžinier **Jozef Bulla**, doktor vied, dekan Fakulty biotechnológií a potravinárstva,
- Jeho Spectabilita, docent inžinier **Karol Kalúz**, kandidát vied, dekan Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva,

-
- Jeho Spectabilita, profesor inžinier **Vladimír Kročko**, kandidát vied, dekan Technickej fakulty,
 - Jeho Honorabilita, profesor inžinier **Dušan Húska**, doktor filozofie, prodekan Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja.

Ďalej si dovoľujem srdečne privítať:

- profesora doktora **Jána Slezáka**, doktora vied, prvého podpredsedu Slovenskej akadémie vied.

Srdečne vítam:

- pani **Elenku Arnaudovú**, zástupkyňu veľvyslanca a riaditeľku Bulharského kultúrneho inštitútu.

Je pre nás čťou, že na dnešnej slávnosti môžeme osobitne privítať:

- docenta inžiniera **Jozefa Dvonča**, kandidáta vied, primátora Mesta Nitra,
- pána **Jána Grešša**, riaditeľa Divadla Andreja Bagara v Nitre,
- inžiniera **Miloslava Pisára**, riaditeľa Agrokomples-Výstavníctvo Nitra, štátny podnik.

Sme radi, že môžeme na dnešnej slávnosti privítať a zároveň predstaviť manželky ctených inaugurantov:

- pani profesorku **Mariu Clotilde Boriosi Katerinov**,
- a pani **Imme Eroms**.

Zároveň si dovoľujem privítať všetkých ďalších predstaviteľov verejného a kultúrneho života nášho regiónu, všetkých priateľov, priaznivcov a podporovateľov našej alma mater.

Vážené slávnostné zhromaždenie,

dôležitosť a vážnosť tejto chvíle, umocňuje aj prítomnosť členov Správnej rady, akademických senátov, vedeckých rád Univerzity Konštantína Filozofa a Fakultnej nemocnice Nitra, prítomnosť všetkých vás, vážené kolegyne a kolegovia, vážení administratívni a technickí pracovníci a milí študenti, ktorí ste prijali pozvanie Jeho Magnificencie, rektora Univerzity Konštantína Filozofa, na slávnosť udelenia čestných titulov „doctor honoris causa“.

Vaša Magnificencia, vážený pán rektor, dovoľujem si Vás požiadať o oboznámenie prítomných s výsledkami rokovania Vedeckej rady a o súhlas k inaugurácii.

I would like to ask the Honourable Rector professor Libor Vozár to present the results from the session of the University Scientific board.

Honorable rector, I would like to ask you to issue your approval to initiate the inauguration ceremony.

Prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc.,
prorektorka

Príhovor rektora UKF

Vážené slávnostné zhromaždenie,

je pre mňa veľkou čťou vás informovať, že Vedecká rada Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre na svojom zasadnutí dňa 5. júna 2008 schválila návrh Vedeckej rady Filozofickej fakulty na udelenie titulu „doctor honoris causa“ (Dr.h.c.) dvom významným filológom – lingvistom a pedagógom: profesorovi Hansovi – Wernerovi Eromsovi z Univerzity v Passau v Nemecku a profesorovi Katerinovi Katerinovi, z Univerzity v Perugii v Taliansku.

Professorovi Hansovi-Wernerovi Eromsovi sa titul sa udeľuje za:

- celoživotnú tvorivú vedeckú a pedagogickú prácu v oblasti nemeckej jazykovedy a významný prínos na formovaní aktuálnych trendov moderného lingvistického myslenia v širokom medzinárodnom kontexte,
- za výraznú osobnú angažovanosť pri rozvíjaní dlhoročnej spolupráce medzi Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre a Univerzitou v Passau.

Professorovi Katerinovi Katerinovi sa titul udeľuje za:

- za svetové uznanie porovnávacích metód didaktiky vyučovania talianskeho jazyka,
- za prínos k skúmaniu dedičstva sv. Cyrila a Metoda.

Vaša Honorabilita, vážená pani prorektorka, som rád, že Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre môže udeliť titul doctor honoris causa takým významným osobnostiam ako je profesor Hans-Werner Eroms a profesor Katerin Katerinov. S neobyčajným zadost'účením a radosťou, dávam z moci svojho úradu súhlas na udelenie čestného titulu „doctor honoris causa“ a slávnostnú inauguráciu týmto otváram.

Prof. RNDr. Libor Vozár, CSc.,
rektor

Vážené slávnostné zhromaždenie,
vážené dámy a páni!

V dnešný výnimočný deň Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre udeľuje čestný titul doctor honoris causa profesorovi Hansovi-Wernerovi Eromsovi z Univerzity v Passau, významnému nemeckému lingvistovi – germanistovi, osobnosti vzácnnej a výnimočnej, ktorá významne prispela k rozvoju germanistiky na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a ktorá bola iniciátorom spolupráce medzi germanistickými katedrami na oboch univerzitách v Passau a v Nitre. Udelenie čestného titulu doktor honoris causa je prejavom úcty a uznania celej akademickej obce našej alma mater za jeho celoživotnú vedeckú a pedagogickú prácu.

Vážené slávnostné zhromaždenie,
vážené dámy a páni!

Z poverenia Jeho Magnificencie, profesora doktora Libora Vozára, kandidáta vied, rektora Univerzity Konštantína Filozofa, prosím Jeho Honorabilitu, doktora Romana Trošoka, kandidáta vied, prodekana Filozofickej fakulty, o slávnostné laudácie.

*On behalf of the Honourable Rector, I would like to ask the Vice
- Dean of the Faculty of Arts – doctor Roman Trošok to present the
festive laudatio on professor Eroms.*

Prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc.,
prorektorka

Slávnostné laudatio

Vaše Magnificencie, Vaše Spectabillity, Vaše Honorability,
Vaša eminencia, vážený pán kardinál,
vážení členovia Vedeckej rady Univerzity Konštantína Filozofa
v Nitre,
vážení členovia Vedeckej rady Filozofickej fakulty,
vážený pán docent /profesor,
ctené dámy a páni, milí hostia!

Pripadla mi veľká česť priblížiť vám život a dielo vzácného človeka, výraznej osobnosti svetovej vedy a intelektuálneho života, vysokoškolského pedagóga, mysliteľa, šíriteľa humanity a porozumenia medzi národmi - profesora Katerina Katerinova.

Udelenie titulu „Doctor honoris causa“ navrhla Vedecká rada Filozofickej fakulty profesorovi Katerinovovi:

- za vedecké a didaktické dielo základného významu,
- za mimoriadne zásluhy v šírení talianskeho jazyka a kultúry vo svete,
- za šírenie odkazu sv. Konštantína a sv. Metoda v rámci spoločného európskeho kultúrneho dedičstva,
- za podporu rozvoja Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Profesor Katerinov sa narodil 4. marca 1938 v Bulharsku, v prostredí, ktoré malo zásadný vplyv na jeho budúce profesionálne sme-

rovanie. Ako sám hovorí, mal veľké šťastie, že mohol vyrastať v podmienkach autentického multilingvizmu a multikulturalizmu. Jeho otec ukončil univerzitné vzdelanie v Turíne, vychovával ho Rus, v škole ho formovala francúzština, a v oblasti, kde žil, sa okrem bulharčiny rozprávalo aj po turecky a po rumunsky.

V roku 1963 absolvoval vysokoškolské štúdium na sofijskej univerzite vo dvoch hlavných špecializáciách. Jednou bola „románska a talianska filológia“ a druhou „bulharská filológia“. Bezprostredne po ukončení štúdia sa stal asistentom na sofijskej univerzite, kde začal vyučovať taliansky jazyk. O rok neskôr, v roku 1964, už pôsobil v Taliansku ako lektor bulharského jazyka na Katedre slovanskej filológie Univerzity „La Sapienza“ v Ríme. Ďalší odborný rast mladého Katerinova prebiehal v motivujúcom prostredí kolegov zvučných mien. Katedru v tom čase viedol Riccardo Picchio, po ňom sa na jej čelo postavil básnik a filológ Angelo Maria Ripellino. V rovnakom čase Katerinov rozšíril svoj odborný

záber aj ako asistent na Inštitúte románskej filológie, ktorého riaditeľom bol svetoznámy romanista Aurelio Roncaglia. Ťažisko svojich aktivít však postupne preniesol mimo Ríma. Od roku 1969

prednášal ruský jazyk na Università degli Studi v Perugii, kde v roku 1972 dosiahol ďalšiu odbornosť v špecializácii „slovanská filológia“. Od toho času pôsobil na obidvoch peruginských univerzitách, na Università degli Studi prednášal ruský jazyk, a na Università per Stranieri taliansky jazyk.

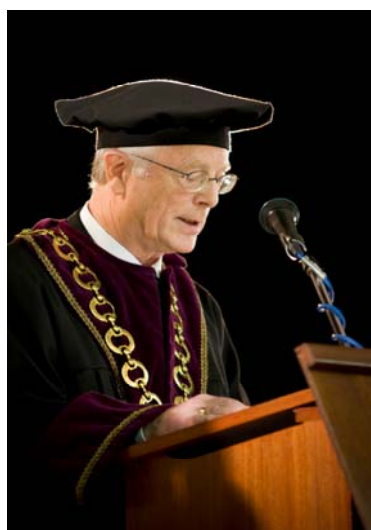
Už od počiatku svojho pôsobenia na Univerzite per Stranieri v Perugii sa profesor Katerinov venoval aplikáciám informatiky do štúdia cudzích jazykov, pričom v tejto oblasti - na poli didaktiky talianskeho jazyka - sa stal priekopníkom. Na základe výsledkov svojho výskumu vytvoril a rozvinul nové multimedialne metódy vyučovania cudzích jazykov a originálne programy pre praktické využitie vo vyučovaní taliančiny pre cudzincov. Vytvoril tiež termín *glottodidamica*, ktorý túto oblasť pedagogickej aktivity pomenúva, a ktorého význam vyložil v článku „*Osvojovanie cudzieho jazyka v digitálnej ére. Multimedialita aplikovaná v projekte Sokrates*“.

Okrem didaktiky taliančiny ako cudzieho jazyka sa profesor Katerinov venoval výskumu kontrastívnej lingvistiky a skúmaniu chýb pri štúdiu jazyka. Na základe tohto výskumu publikoval také práce ako „*Kontrastívna analýza a analýza chýb v jazyku aplikovaná vo vyučovaní taliančiny pre cudzincov*“, „*Používanie predložiek v taliančine a v španielčine*“ a „*Analýza úplných a čiastočných symetrií a dissymetrií v dvoch jazykoch*“. Súčasne s týmto výskumom sa venoval aj talianskej deskriptívnej gramatike. Opravil tradičné, stáročia prítomné koncepčné chyby v používaní niektorých gramatických štruktúr, napríklad konjunktívu a kondicionálu a zaviedol aj pre sú-

časný taliansky jazyk klasický koncept *Consecutio temporum et modorum*. Na základe analýzy základných charakteristík slovesa v slovanských jazykoch prispel k zjednodušeniu osvojovania si minulých časov v románskych jazykoch, špeciálne v taliančine. Ako prvý medzi lingvistami, ktorí sa zaoberajú talianskym jazykom objasnil základný rozdiel medzi popisnou a pedagogickou gramatikou. V roku 1980 mu bola na pôde univerzity per Stranieri v Perugii priznaná vedecko-pedagogická hodnosť „asociovaný profesor“ v disciplínach „taliansky jazyk pre cudzincov“ a „talianska lingvistika“. Od toho času profesijne zanechal slovanskú filológiu a na teoretickej i praktickej úrovni sa venoval už len talianskemu jazyku ako cudziemu jazyku.

V súčasnosti pripravuje v spolupráci s manželkou, profesorkou M. C. Boriosi multimediálny kurz taliančiny pre anglofónnych študentov a učebnicu gramatiky pre rovnakú cieľovú skupinu, ktorá vyjde v milánskom vydavateľstve Mondadori.

Záujem profesora Katerinova o vyučovanie talianskeho jazyka pre cudzincov nepochybne podporila i okolnosť, že do svojej novej vlasti prišiel ako cudzinec. Citlivo vnímal skutočnosť, že metódy vyučovania jazyka pre cudzincov v Taliansku 70-tych rokov nemali

nijaké špecifiká, ktorými by sa líšili od metód vyučovania jazyka pre Talianov. Profesor Katerinov sa svojim dielom stal významným novátorom vo výskume a vývoji vyučovacích metód talianskeho jazyka pre cudzincov, a je považovaný za vedeckého zakladateľa didaktiky taliančiny ako nematerinského jazyka. Svojimi progresívnymi vedeckými a pedagogickými aktivitami vzbudil pozornosť talianskeho Ministerstva zahraničných vecí, ktoré ho poverilo periodickým vzdelávaním učiteľov talianskeho jazyka v zahraničí, ako aj organizovaním a riadením kvalifikačných kurzov pre riaditeľov Talianskych kultúrnych inštitútov vo svete a pre lektorov talianskeho jazyka v zahraničí. V zmysle tohto poverenia realizuje od roku 1974 jazykové kurzy na všetkých kontinentoch a doposiaľ odovzdal svoje vedecké a pedagogické skúsenosti viac ako 25 000 zahraničným učiteľom taliančiny.

Vážené dámy, vážení páni,

nie je to zhoda okolností, že v dnešný slávnostný deň sa stretávame na pôde univerzity, ktorá nesie meno Konštantína Filozofa. Humanistická šírka intelektuálneho záberu profesora Katerinova mu dovolila sústrediť kvalifikovanú pozornosť i mimo svojho hlavného odborného pôsobenia. Profesor Katerinov, Slovan, na dôležitej misii ďaleko od domoviny, symbolicky aj reálne nadviazal na svojich dávnych predchodcov v diele kultúrneho a duchovného zbližovania národov. I on prišiel - kedysi do Talianska a dnes k nám, na Slovensko - ako učiteľ a šíriteľ jazyka ako determinujúceho nositeľa kultúry,

ako učiteľ a šíriteľ slovanských duchovných tradícií. Ešte začiatkom 60-tych rokov minulého storočia zameral Katerinov svoj záujem na postavy a dielo Konštantína Filozofa a jeho brata Metoda, aby sa napokon sám stal apoštolom slovanskej kultúry za hranicami jej domáceho prostredia. Príbeh života a pôsobenia apoštolov Konštantína a Metoda, Katerinov vyložil v sérii diskusných relácií štátnej talianskej televízie, vysielanej pod názvom „*Rozhovory s Katerinom Katerinovou*“. Zasvätené zamyslenia nad dielom solúnskych bratov zaznamenali vysokú sledovanosť a stretli sa s prekvapujúcim ohlasom u verejnosti nielen v Taliansku, ale i za jeho hranicami. Problematika pôsobenia a vplyvu sv. Konštantína a Metoda na európsku kultúru tak po prvý krát prekročila v západnom svete okruh akademickej pôdy a prenikla do povedomia širokého publika. Na tento program prof. Katerinov nadviazal prednáškami o živote a diele sv. Konštantína a Metoda v Rádiu Vatikán, počas ktorých v kontexte hlavnej témy predstavil vlastný preklad textov papyrusov Mŕtveho mora. Vedenie Rádia Vatikán ho tiež poverilo zostavením odborného sprievodcu po bazilike sv. Klementa v Ríme, mieste posledného odpočinku Konštantína Filozofa. Publikácia vyšla v roku 1968 od názvom „*Bazilika sv. Klementa*“, a počas troch rokov (1965

– 1967) Katerinov uskutočnil sériu exkluzívnych výkladov pri hrobke sv. Konštantína pre významných politických a kultúrnych pracovníkov pôsobiacich v Ríme. Vo svojom apoštolskom diele neustal ani v Perugii. V roku 1970 tam prednášal o pôsobení solúnskych bratov v prestížnej Sále notárov Paláca *dei Priori*. Slovanská misia profesora Katerinova sa však nebomedzila iba na Apeninský polostrov. V rokoch 1974 – 1976 prednášal o sv. Konštantínovi a Metodovi na Univerzite v španielskom Oviede a v Talianskych kultúrnych inštitútoch v rôznych európskych, austrálskych a juhoamerických mestách.

Čo sa týka Slovenska, resp. Československa v 60-tych rokoch minulého storočia profesor Katerinov započal výskum diela Konštantína Filozofa a jeho žiakov v kontexte Veľkomoravskej ríše. Žiaľ, jeho prácu zablokovala na prelome 60-tych a 70-tych rokov z ideologických dôvodov vláda Československej socialistickej republiky, keď profesor Katerinov v talianskych masmédiách opakovane podporil politiku socializmu s ľudskou tvárou Alexandra Dubčeka, a keď pripísal kľúčový význam dielu a evanjelizačnej aktivite dvoch veľkých apoštolov ako predpokladu zachovania jazyka a kultúrnej identity a budúceho prežitia slovanských národov.

Vážené dámy, vážení páni, milí hostia!

Finis coronat opus. Čo môže byť lepším a spoľahlivejším vysvedčením pre pedagóga, ktorý svoju prácu zakladá na dôslednej aplikácii vlastného vedeckého bádania, než spokojný adresát jeho

úsilia? Dovoľte mi preto zakončiť toto slávnostné laudatio autentickým svedectvom jedného zo študentov profesora Katerinova, ktorý sa o ňom vyjadril takto:

„Profesor Katerinov, pokiaľ je fyzicky prítomný na svojej alma mater v Perugii, vyučuje zásadne v nezvyčajnej aule 13, kde študenti sedia tak, že keď sa medzi nimi prechádza, lepšie vidia na neho než na tabuľu. I keď som občas poverčivý, po celé štúdium uňho som si zlovestný význam trinástky neuvedomil. Naopak. Profesor Katerinov vo svojom magickom prostredí zohral pre môj vnútorný rast dôležitú úlohu. Ak sa totiž človek učí jazyk iba vo vlastnej krajine alebo klasickou metódou, získava zručnosť, remeselnú šikovnosť, ale jazyk, skutočný jazyk, znamená zobúdzat' sa v ňom, kupovať v ňom chlieb, modliť sa, počúvať správy, obdivovať dievčatá, myslieť i mýliť sa... Jazyk, napriek všetkým svojim obmedzeniam, je vyjadrením človeka, jeho mostom k spoločenskej existencii, a je aj tým najlepším, čo človek má, aby mohol komunikovať a prenikať do svetov iných kultúr. Neviem si už predstaviť, že by som mal študovať taliančinu bez toho, aby som ju žil v tomto širokom zmysle slova. Moje štúdium, to už nie je iba mechanické zapamätávanie si nových faktov, slovíčok a informácií v duchu scholastických tradícií, ale je to čoraz spon-
tánnejšie vdychovanie jednoduchej reality ako prirodzenosti a jedinečnosti zároveň. Často krát opakovaná veta o tom, že koľko rečí vieš, toľkokrát si človekom, je hlboko pravdivá. Učením sa jazyka sa vedomie rozširuje, už to nie si celkom ty, dostávaš ďalší rozmer myslenia, cítenia, historickej pamäte,... Nechávaš v sebe narodiť ešte

jednu dušu pre ešte jeden život. Posudzuješ inak, lebo všetko je už iné, menej prosté, ale paradoxne, jednoznačnejšie. Si zhovievavejší a chápavejší, lebo jednoducho musíš, lebo prichádzaš na princíp, ako veci fungujú vo dvoch navzájom cudzích svetoch – v tom domácom, materinskom a v tom, do ktorého práve prenikáš, kde nachádzaš zhodné konštanty humanity, ktoré obidva tieto póly v tebe zjednocujú.

Profesor Katerinov, ktorý sa radšej medzi svojimi študentmi prechádza ako píše na tabuľu, mi svojou metódou založenou na neustádom a živom vzťahu s realitou pootvoril dvierka do mojej vlastnej trinástej komnaty, ktorá sa veľmi podobá na jeho Aulu 13.“

Vážené dámy, vážení páni,

verím, že svojim prínosom do didaktiky vyučovania talianskeho jazyka ako cudzieho, resp. do didaktiky vyučovania cudzích jazykov vôbec, profesor Katerinov a jeho dielo je a aj zostane pre svojich nasledovníkov tým čarovným kľúčom k trinástej komnate.

Ďakujem Vám za pozornosť.

Prof. PaedDr. Zdenka Gadušová, CSc.,
dekanka FF UKF

Ďakujem Jeho Honorabilite, doktorovi Romanovi Trošokovi, kandidátovi vied, prodekanovi Filozofickej fakulty za slávnostné laudácio.

Prosím Jej Honorabilitu, profesorku doktorku Evu Malú, kandidátku vied, prorektorku Univerzity Konštantína Filozofa a promótoru dnešnej slávnosti, aby v zmysle našich akademických a univerzitných zvyklostí vykonala slávnostný akt inaugurácie.

I would like to ask the Promoter of the present ceremony, professor Eva Malá, the vice-rector at Constantine the Philosopher University in Nitra, to proceed with the inauguration ceremony.

Prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc.,
prorektorka

Slávnostný sľub inauguranta

Summum consilium Universitatis Constantini Philosophi Nitriensis non ignorans, quantum tu, vir clarissime et eminentissime, qui operis tuis cum ingenio ac sollertia factis, quibus studium linguisticae Germanicae et artem eiusdem disciplinae docendae auctus est nec non magna ope tua, qua societatem et cooperationem Universitatis nostrae Nitriensis cum Universitate Passoviensi adiuvisi, de lumine sapientiae salutifero totum terrarum per orbem propagando meritis sis.

Hoc consilium in conventu suo solemni habito communi applausu decrevit, ut Tu, Excelencia Hans Werner Eroms in numerum doctorum scientiarum et artium honoris causa recipereris.

Quod consilii nostri consultum cum summa Rei Publicae Slovacae potestate confirmatum esset, a te, vir eminentissime, petimus, ut in hoc consessu sollemni summum illum et unicum, quo te Universitas studiorum nostra ornare potest, honorem accipias.

Prius autem sponsio sollemnis tibi suscipienda est.

Spondebis igitur:

Primum, te huius Universitatis, in qua summum in scientiis gradum ascenderis, piam perpetuo memoriam habiturum eique auctoritate auxilio consiliis tuis numquam defuturum? Dein, scientiarum studia, sicut adhuc facere semper consuevisti, provehere non desitutum, ut veritas propagetur et lux eius, qua salus generis humani continetur, terrarum orbem illustret?

Haec Tu ex animi Tui sententia spondebis ac polliceberis?

Hans-Werner Eroms

SPONDEO AC POLLICEOR

Itaque iam nihil impendit, quominus honores, quibus Te senatus Constantini Philosophi Universitatis Nitriensis ornare cupit, Tibi impertiamus.

Ergo ego promotor legitime constitutus, TE, Excelencia Hans Werner Eroms, vir doctissime, SCIENTIARUM PHILOSOPHICARUM doctorem honoris causa creo, creatum renuntio, omniaque doctoris

scientiarum iura et privilegia in Te confero, cuius rei in fidem hoc
diploma Universitatis sigillo firmatum Tibi in manus trado.

Vážené slávnostné zhromaždenie,
vážené dámy a páni!

z poverenia Jeho Magnificencie, rektora Univerzity Konštantína Filozofa si dovoľujem v mene Vedeckej rady Univerzity Konštantína Filozofa, Vedeckej rady Filozofickej fakulty, v mene celej akademickej obce, čo najsrdečnejšie zablahoželať profesorovi Katerinovi Katerinovi k udeleniu čestného titulu doctor honoris causa Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Vážený pán profesor, prosím Vás o inauguračný príhovor.

On behalf of all members of this ceremony, let me congratulate professor Katerin Katerinov on being awarded the degree Doctor Honoris Causa at Constantine the Philosopher University in Nitra. Ladies and gentlemen, I would like to give the floor to professor Katerin Katerinov, doctor honoris causa to give his inauguration speech.

Prof. RNDr. Mária Bauerová, CSc.,
prorektorka

Katerinov – Inauguračný príhovor

Honoured Chancellor,
Illustrious representatives of the Faculty,
Honoured Minister,
Ambassador of Italy,
Ladies and Gentlemen,

I would like to, before all else, express my extreme emotion and gratitude for the high honour conferred on me by this glorious university.

I must ask forgiveness for my English, with which I do not succeed at completely expressing my thoughts and feelings as I would in Italian. When I speak Italian I am completely myself, but when I speak English, I am less than half. In my studies I have always given preeminence to the so-called “minor” languages and I have recently begun to study Slovak with a CD-rom that was given to me here in Nitra.

Tell me that all this isn't a dream: I obtained my first university degree in a university that bears the name of one of the most devoted disciples of the saints Constantino and Metodio, Saint Clemente d'Ocrida, and after half a century I am concluding my career in the most brilliant way, with a degree h.c. conferred on me by a university that bears the name of the Maestro Constantino il Filosofo. At the end of my last lesson held in this university I received the

longest applause I have ever received in my life from the students of Nitra. From now on, you can ask anything of me. If you like, you can call me Caterinus Nitriensis or Katerin Nitrianski, and I would be proud.

I was twenty-six years old when I was assigned the task of giving, for three consecutive years, the official discourse on the tomb of Saint Constantino in the Basilica of Saint Clemente in Rome. What did I learn from the two Brother – Apostles who, in my opinion, were the first slavic linguists and philologists and also they who, thanks to their work, evangelized more people than the Holy Roman

Church had christianized up until that time, and to whom is also owed the structure of Europe today?

I learned that my subject matter, linguistics, more importantly than being a splendid theoretical science, is at the service of mankind, just as medicine and pharmacology are. Theoretical linguistics is essential, but it must give applied linguistics the space it deserves. In chemistry, for example, a few months after a new discovery and the relative theory, one can find in a pharmacy the new product at the service of man.

This is not the case for the rapport between theoretical linguistics and applied linguistics. An example: when my grammar books were released with the title *La grammatica italiana: Morfologia e Sintassi*, they were unanimously appreciated by linguists for the simplicity, clarity and innovation of their theoretical plan; but when, for editorial motivation, the same books were released with the new title of *Corso di lingua italiana per stranieri*, the same linguists were disinterested in them. However, while the grammar books were known to a small number of people, the *Corso di lingua italiana per stranieri* was appreciated by thousands of people in various parts of the world, thanks to which had learned Italian.

From the two Brother-Apostles I learned, also, simplicity and concreteness: forty-two phonemes in the Slavic language and, therefore, 42 letters. The same is valid also for the modern system of transliteration of the names written in Cyrillic characters in general and not only for each single language that uses them.

A few kilometres from here Saint Metodios said to Gorazd: “You are from here, you are one of them and everyone understands you” And there it is: the understanding! At times I have heard instructors say “the student doesn't have to understand immediately and everything” and it almost infuriates me when I hear them propose manuals with such titles as “Easy Italian” or “English without effort”... The study of a language requires, in fact, hard work, effort and continuance, and the duty of instructors is to facilitate the

learning process, without rendering it more difficult than it is by utilizing didactic methods and instruments that are not appropriate.

If, often, it is words themselves which better represent us, we must take constant care to educate our pupils to linguistically express the better part of themselves. Foreign languages are bearers of the cultural characteristics of the populations that speak them, what's more, in every culture, language is the most typical and most representative element of the great variety of human activity that we can define as "the arts", of which literature is the most pre-eminent.

Of all this descends the great problem of the language of communication (oral but also written) and the language of the literary arts (by tradition predominantly written but also oral: the Iliad and the Odyssey were not written, but only transcribed successively). From the moment in which we refute, on principle, the concept of a "language of culture" (such as Latin or Ancient Greek, for example), we pose ourselves the problem of how to teach a second language in a faculty of humanities, the principle scope of which is a cultural message. How to teach, that is, language and culture in the classical sense (*otium*, according to Cicero). Understanding a poem and feeling the emotions that it elicits requires first an understanding of the culture in a socio-anthropological sense (*negotium*) that you must teach and learn contemporaneously with the language and not as an addition to the course. In other words, to appreciate the beauty of poetry (in verse or in prose) and, above all else, the poetic value of a literary work, the student must first know

the language as it is used in everyday life. If we translate Leopardi's verse "la donzelletta vien dalla campagna in sul calar del sole", without knowing that in the language of communication no one would say "una donzelletta" but *una giovane ragazza* nor "in sul calar del sole", but *al tramonto*, we would not gather the poetic value of this verse. How is poetry born then? We can find the answer in the words of Cesare Pavese, the centennial of whose birth we celebrate this year: "Poetry is born of an unheard-of combination of an adjective and a noun". With the unheard-of combination *la fatal quiete* (*the fatal quiet*) Foscolo alludes to death, but no one today speaks of the *fatal quiete* when referring to the death of one's grandfather. We are dealing with an example of an unheard-of combination, the significance of which only he who knows the "normal" combination *riposo eterno* (*eternal rest*) can appreciate. Proposing, as is done today, Dante in the second or third year of Italian schools abroad, is a sure-fire method to make the students hate Dante. Often, Russian students learning Italian as a foreign language know the word "troika" but not yet *automobile*. In an assignment, one student writes "Sono arrivato tardi perché ho dovuto viaggiare tra gli ondulanti banchi nebbiosi (skvoz volnistie tumany)" and another: "Ho frenato bruscamente e sull'asfalto si vedono ancora le vestigia delle gomme". Who pays the consequences of all this? Poetry and culture. One shouldn't study language through poetry, but study the living language well to be able to competently access the study of literature.

What, then, is the route to follow for us as instructors?

- We must stay close to reality and distinguish between theory and practise. Bernard Shaw said: “When I go to a restaurant and open my mouth, I do not do so because my words become part of a system, but because they bring me something to eat”.

- We need to bear in mind that our addressees are students and that the thirty students in a class are also thirty different worlds and thirty different ways of learning. Therefore, language instructors must keep apprised of new psychological and pedagogical orientations which oppose the traditional vision of the teacher as the only repository of knowledge and of the pupil as an empty vase to fill up. In this light, the language instructor's task is to facilitate the learning process of each and every student, guiding them to a ever-greater autonomy, and offering them various forms of support which allow them to learn to learn.

- We must be clear, as S. Metodio taught Gorazd. Therefore, we must abandon theoretical utterances such as: “Questa categoria di verbi regge una preposizione di grado zero” (“This category of verb requires a zero-grade preposition”) and simply teach the use of prepositions.

I take my leave from you by offering myself at the disposal of this university, to which I am grateful for the honorific title that it has generously given me and in response to this gesture I offer my modest contribution for an ever-better organization of language and culture education.

Katerin Katerinov

Vaša Magnificencia rektor,
vážení predstavitelia učiteľského zboru,
pán minister,
dámy a páni,

v prvom rade by som chcel vyjadriť pohnutie a vďaku za uznanie, ktorým ma táto univerzita poctila.

Ospravedlňte moju angličtinu, ktorou nedokážem plne vyjadriť myšlienky a pocity tak, ako by som to vedel v taliančine: keď vravím po taliansky, som úplne sám sebou, keď po anglicky, ostáva zo mňa najviac ak polovica. Pri štúdiu som vždy dával prednosť takzvaným „menším“ jazykom a teraz som sa začal učiť slovenčinu s pomocou CD-nosiča, ktorý ste mi darovali tu v Nitre.

Povedzte mi, či toto nie je sen: prvý diplom som získal na univerzite, ktorá nesie meno jedného z najodddanejších žiakov sv. Cyrila a Metoda - sv. Klimenta Ochridského – a po pol storočí končím kariéru ešte skvelejšie – diplomom Docttor honoris causa, ktorý mi udeľuje univerzita nosiaca meno Konštantína Filozofa, jeho učiteľa. Na konci poslednej prednášky, ktorú som tu viedol, som zo strany nitrianskych študentov zožal najdlhší potlesk v celom mojom živote. Odvtedy odo mňa môžete žiadať všetko. Ak chcete, môžete ma volať Caterinus Nitriensis či Katerin Nitriansky. Bol by som na to hrdý.

Mal som 26 rokov, keď ma vyznamenali úlohou tri roky po sebe prednášať sprievodné slovo pri hrobe sv. Konštantína v bazilike sv. Klimenta v Ríme.

Čo som sa naučil od dvoch bratov – apoštolov, ktorí boli podľa mňa aj prvými slovanskými jazykovedcami a filológmi a vďaka ich práci bolo evanjelizovaných viac ľudí, ako sa to doteraz podarilo najsvätejšej rímskokatolíckej cirkvi, ba ktorým vdáčíme za dnešné usporiadanie Európy?

Naučil som sa, že môj predmet, jazykoveda, okrem toho, že je nádhernou teoretickou disciplínou, je v prvom rade v službách človeka, podobne ako lekárska veda či náuka o liekoch. Teoretická jazykoveda je veľmi dôležitá, no spravodlivé miesto treba priznať aj jazykovede aplikovanej. V chémii napríklad niekoľko mesiacov po novom objave a príslušnej teórii nájdeme v lekárni nový výrobok, ktorý slúži človeku.

Nie je to tak vo vzťahu teoretickej a aplikovanej jazykovedy. Uvediem príklad: keď vyšla moja gramatika s názvom *La grammatica italiana: Morfologia e Sintassi* (*Talianska gramatika: morfológia a syntax*), jazykovedci ju jednomyseľne ocenili pre jednoduchosť, jasnosť a novosť jej teoretického podložia. Keď z edičných dôvodov tá istá kniha vyšla pod iným názvom *Corso di lingua italiana per stranieri* (*Kurz talianskeho jazyka pre cudzincov*), jazyko-

vedci sa o ňu nezaujímalí. No zatiaľ čo gramatiku poznal iba úzky okruh ľudí, *Kurz talianskeho jazyka pre cudzincov* ocenili tisíce ľudí na celom svete, ktorí sa vďaka nemu naučili po taliansky.

Od dvoch bratov – apoštolov som sa okrem iného naučil jednoduchosť a konkrétnosť: 42 foném jazyka vtedajších Slovanov, 42 písmen. Toto platí aj pre moderný systém prepisovania mien písaných cyrilikou vo všeobecnosti, ale nie pre každý jeden jazyk, ktorý ju používa.

Niekoľko krokov odtiaľto vrazil sv. Metod Gorazdovi: „Ty si odtiaľto, si jedným z nich a všetci ti rozumejú“. To je ono: **rozumieť!** Niekedy počujem učiteľov vraviť „žiak nemusí pochopiť ihneď a všetko“ a takmer ma rozzúri, keď vidím vidím reklamu na manuály typu „*taliančina ľahko*“ alebo „*angličtina bez námahy*“... Štúdium jazyka si vyžaduje zaujatosť, námahu, sústavnosť a úlohou učiteľa je uľahčovať proces osvojovania si jazyka, nie robiť ho ešte ťažším ako už je tým, že používa nevhodné metódy a didaktické nástroje.

Častokrát sú to práve slová, čo nás najlepšie zastupujú. Malo by teda byť v našom neustálom záujme vychovávať našich žiakov, aby jazykom vyjadrovali to najlepšie zo seba. Cudzie jazyky sú nositeľmi kultúrnych čŕt národov, ktoré nimi vravia, pretože jazyk je v každej kultúre najtypickejším a najreprezentatívnejším prvkom spomedzi

širokej palety ľudských činností, ktoré môžeme nazývať „umením“, kde prvé husle hrá literárne umenie.

Odtiaľ pochádza veľký problém jazyka komunikácie (ústnej aj písomnej) a jazyka literárneho umenia (tradične prevažne písomného, ale aj ústneho: Ilias a Odysea neboli napísané, ale len neskôr prepísané). Pretože zo zásady odmietame pojem „jazyka kultúry“ (ako napríklad starovekej latinčiny či gréčtiny, aby sme si rozumeli), kladieme si otázku, ako vyučovať cudzí jazyk na humanitne zameranej fakulte, ktorej prvotným cieľom je kultúrny odkaz. Ako teda vyučovať jazyk a kultúru v tradičnom slova zmysle (podľa Cicera *otium*)? Aby sme pochopili báseň a aby nás dojala, treba najprv poznať kultúru v socio-antropologickom zmysle (*negotium*), ktorá sa vyučuje a učí zároveň s jazykom a nielen ako prídavok ku kurzu. Inými slovami, aby študent ocenil krásu poézie (či už vo veršoch alebo v próze) a predovšetkým básnickú hodnotu literárneho diela, najprv musí poznať jazyk každodennej komunikácie. Ak by sme preložili Leopardiho verš „*la donzelletta vien dalla campagna in sul calar del sole*“ (ide dievčina na súmraku z poľa) bez toho, aby sme vedeli, že v jazyku komunikácie by nik nepovedal „*una donzelletta*“ (dievčina) ale *una giovane ragazza* (mladá dievča) a nie „*in sul calar del sole*“ (na súmraku), ale *al tramonto* (pri západe slnka), nikdy by sme nepoňali básnickú hodnotu tohto verša. Ako sa teda rodí poézia? Môžeme to vyjadriť slovami Cesare Paveseho (toho roku sme oslavovali sté výročie jeho narodenia): „Poézia sa rodí z nezvyčajného

zblíženia podstatného a prídavného mena“. Neobyčajným zblížením „*fatal quiete*“ (osudné ticho) naráža na smrť, no dnes by nik nevrvavel o „osudnom tichu“, keby mal vravieť o smrti starého otca. Ide o príklad nezvyčajného zblíženia, ktoré môže pochopiť len ten, ktor pozná „obyčajné“ zblíženie *večný odpočinok*. Zaradiť Danteho do druhého či tretieho ročníka talianskych tried v zahraničí, ako je to dnes bežné, je najlepší spôsob, ako Danteho zhnusiť. Rusky hovoriaci zahraniční študenti často poznajú slovo „troika“, ale nepoznajú ešte auto. V jednej úlohe mi študent napísal „*Sono arrivato tardi perché ho dovuto viaggiare tra gli ondulanti banchi nebbiosi*“ / „Prišiel som neskoro, pretože som musel cestovať medzi *zvlnenými dunami hmly* (skvoz *volnístie tumany*)“. A iný: „*Ho frenato bruscamente e sull'asfalto si vedono ancora le vestigia delle gomme*“ / „Prudko som na na asfalte zabrzdil a ešte vidno *stopy pneumatík*“. Kto zaplatí za takéto dôsledky? Poézia a kultúra. Jazyky sa nemajú študovať cez básne, ale má sa dobre vyučovať živý jazyk, aby sme mohli pripravení pristúpiť k štúdiu literatúry.

Akú cestu teda máme my, učitelia, sledovať?

- Nevzdáľovať sa od skutočnosti a rozlišovať medzi čistou teóriou a praxou. Bernard Shaw vrvavel: „Keď idem do reštaurácie a otvorím ústa nerobím to preto, aby sa moje slová stali súčasťou nejakého systému, ale aby mi priniesli niečo zajesť“.

- Uvedomovať si, že našimi adresátmi sú študenti a že 30 študentov v triede znamená tridsať rozličných svetov a tridsať rôznych spôsobov učenia sa. Učitelia jazykov by sa mali pridržať nových psychologických a pedagogických smerov, ktoré sa stavajú proti tradičnej predstave učiteľa ako jediného zdroja vedomostí a žiaka ako prázdnej nádoby, ktorú treba naplniť. Z tohto pohľadu je úlohou učiteľa uľahčiť osvojovanie si vedomostí zo strany jednotlivých žiakov, viesť ich k čoraz väčšej samostatnosti, ponúkať im rôzne formy podpory, aby sa naučili učiť sa.

- Byť jasní. Tak, ako to učil sv. Metod Gorazda. Zanechajme teoretické poučky ako „táto trieda slovies používa predložku nulového stupňa“ a vyučujme používanie predložiek jednoducho.

Lúčim sa s vami s návrhom, že sa na vašu univerzitu ešte vrátim. Som jej vďačný za čestný titul, ktorý mi láskavo udelila a chcel by som jej ponúknuť skromný príspevok k čoraz lepšiemu organizovaniu výučby jazykov a kultúr.

**Návrh na udelenie čestného titulu „doctor honoris causa“
prof. Katerinovi Katerinovi**

(Dokument)

Profesor Katerin Katerinov sa narodil 4. marca 1938 v Bulharsku a ako sám hovorí, mal veľké šťastie, že mohol vyrastať v podmienkach autentického multilingvizmu a multikulturalizmu. V roku 1963 absolvoval štúdium na sofijскеj univerzite v dvoch hlavných špecializáciách: „románska a talianska filológia“ a „bulharská filológia“. Po krátkom pôsobení na sofijскеj univerzite, kde v akademickom roku 1963/1964 vyučoval súčasný taliansky jazyk, začal v roku 1964 pôsobiť už v Taliansku ako lektor bulharského jazyka na Katedre slovanskej filológie Univerzity „La Sapienza“ v Ríme. V rovnakom období prednášal na Inštitúte románskej filológie v Ríme historickú gramatiku románskych jazykov. Svoje aktivity postupne preniesol aj mimo Ríma. Od roku 1969 prednášal ruský jazyk na Università degli Studi v Perugii, kde v roku 1972 dosiahol ďalšiu odbornosť v špecializácii „slovanská filológia“. Od toho času pôsobil na oboch peru-ginských univerzitách, na Università degli Studi a na Università per Stranieri. Teoreticky sa venoval didaktike jazyka a sám vytvoril a rozvinul nové multimediálne metódy vo vyučovaní cudzích jazykov. Venoval sa výskumu na kontrastívnej lingvistiky a skúmaniu chýb pri štúdiu jazyka (publikácie *Kontrastívna analýza a analýza chýb v jazyku aplikovaná vo vyučovaní*

taliančiny pre cudzincov, Používanie predložiek v taliančine a v španielčine, Analýza úplných a čiastočných symetrií a disimetrií v dvoch jazykoch). Súčasne s týmto výskumom sa venoval talianskej deskriptívnej gramatike. Zaviedol aj pre súčasný taliansky jazyk klasický koncept *Consecutio temporum et modorum* a prispel k zjednodušeniu osvojovania si minulých časov v románskych jazykoch, špeciálne v taliančine. Ako prvý objasnil základný rozdiel medzi popisnou a didaktickou gramatikou. V roku 1980 mu bola na pôde Univerzity per Stranieri v Perugii priznaná vedecko-pedagogická hodnosť asociovaný profesor v disciplínach taliansky jazyk (pre cudzincov) a talianska lingvistika.

Vo svojom ďalšom vedecko-pedagogickom pôsobení sa venoval aplikáciám informatiky vo výučbe cudzích jazykov a vytvoril originálne programy pre ich praktické využitie vo vyučovaní taliančiny pre cudzincov. Je autorom termínu *glottodidamatica*, ktorého význam vyložil v článku *L'acquisizione di una lingua seconda nell'era digitale. La multimedialità applicata al Progetto Socrates* (Osvojovanie jazyka v digitálnej ére. Multimedialita aplikovaná v projekte Sokrates). Katerinov sa tak stal významným novátorom vo výskume a vývoji vyučovacích metód talianskeho jazyka, a je považovaný za vedeckého zakladateľa didaktiky taliančiny ako nematerinského jazyka.

Svojimi progresívnymi vedeckými a pedagogickými aktivitami vzbudil pozornosť talianskeho Ministerstva zahraničných vecí, ktoré ho poverilo periodickým vzdelávaním učiteľov talianskeho jazyka

v zahraničí. S týmto poverením realizoval od r. 1974 jazykové kurzy na všetkých kontinentoch; doposiaľ odovzdal svoje vedecké a pedagogické skúsenosti viac ako 25 000 zahraničným učiteľom taliančiny.

Humanistická šírka intelektuálneho záberu dovolila profesorovi Katerinovi sústrediť kvalifikovanú pozornosť i mimo jeho hlavného odborného pôsobenia. Ešte začiatkom 60-tych rokov minulého storočia zameral svoj záujem dielo Konštantína Filozofa a jeho brata Metoda. Tému venoval sériu prednášok, ktoré vysielali na treťom kanáli štátnej televízie (RAI 3) pod názvom *Conversazioni con Katerin Katerinov* („Rozhovory s Katerinom Katerinovým“). Program zaznamenal vysokú sledovanosť v Taliansku i v zahraničí. Takto po prvý krát v západnom svete postavy slovanských vierozvestcov a ich dielo prekročili úzky okruh niekoľkých desiatok univerzitných učencov, a stali sa známymi širšiemu publiku. Táto aktivita profesora Katerinova vzbudila záujem Rádia Vatikán, a jeho vedenie ho poverilo zostaviť odborného sprievodcu po Bazilike sv. Klementa v Ríme, miesta posledného odpočinku Konštantína Filozofa. Publikácia vyšla v Ríme v roku 1968 pod názvom *La Basilica di San Clemente* (Bazilika sv. Klementa). Počas troch rokov (1965 - 1967) mával prof. Katerinov exkluzívne výklady pri hrobe Konštantína Filozofa pre ministrov kultúry, veľvyslancov a kultúrnych atašé z celého sveta. Rádio Vatikán vysielalo súbežne ďalšie jeho prednášky na tému života a diela solúnskych bratov, počas ktorých predstavil vlastný preklad textov papyrusov Mŕtveho Mora. V roku 1970 prednášal

o evanjelizačnej misii bratov Konštantína a Metoda v *Sala dei Notari* prestížneho *Palazzo dei Priori* v Perugii. V rokoch 1974 - 1976 prednášal na túto tému na univerzite v Oviede (Španielsko) a v Talianskych kultúrnych inštitútoch v Madride i v ďalších európskych, austrálskych a juhoamerických mestách.

Proposal for honorary degree awarding
„doctor honoris causa“
prof. Katerin Katerinov

(Document)

Prof. Katerin Katerinov was born on March 4, 1938 in Bulgaria and, as he himself says, he was lucky to grow up in a truly multilingual and multicultural environment. In 1963, he graduated from University of Sofia in his two majors: “Romance and Italian philology” and “Bulgarian philology”. After a short teaching stay at the University of Sofia where he taught contemporary Italian (1963-1964), his focus shifted to Italy where he started off as a lecturer of the Bulgarian language at the Department of Slavic Philology at La Sapienza University of Rome in 1964. At the same time, he gave lectures on the history of grammar in Romance languages at the Institute of Romance Philology in Rome. His activities gradually crossed the boundaries of Rome. From 1969, he lectured the Russian language at Università degli Studi in Perugia where he earned a degree in Slavic philology in 1972. From this point on, he was active at both Perugia universities, i.e. at Università degli Studi and Università per Stranieri. From the viewpoint of theory, he was focusing on the didactics of language and developed new multimedia methods in foreign language teaching. He was also focusing on research in contrastive linguistics and errors in language learning (the books *Contrastive analysis and error analysis in language*

applied on Italian for foreigners, Use of prepositions in Italian and Spanish, Analysis of complete and partial symmetries and asymmetries in two languages). Along with the above research, he was also active in the descriptive grammar of Italian. He applied the classical concept of *Consecutio temporum et modorum* to modern Italian and contributed to the simplification of the acquisition of past tenses in Romance languages, especially in Italian. He was the first to highlight the difference between descriptive and didactic grammar. In 1980, he earned his associate professorship at Università per Stranieri in Perugia in Italian (for foreigners) and Italian linguistics.

In his further scientific and teaching activities, he focused on the application of computer science in foreign language teaching and created inventive software used in teaching Italian to foreigners. He is the author of *glottodidamatica*, a term explained in his article *L'acquisizione di una lingua seconda nell'era digitale. La multimedialità applicata al Progetto Socrates* (Language acquisition in a digital era. Multimedia applied in the Socrates project). Thus, Katerinov became an innovator in the research and development of teaching methods in Italian, and is considered a founder of the didactics of Italian as a foreign language.

Through his innovative and progressive teaching activities, he earned the recognition of the Italian Ministry of Foreign Affairs which entrusted him with the task to continually educate the teachers of Italian abroad. In 1974, thanks to the above delegation, he started

organizing language courses in all continents: he imparted his scientific and teaching experience to more than 25 000 foreign teachers of Italian.

The humanist aspects of prof. Katerinov's intellect allowed him to focus his qualified attention also to issues outside his main field of expertise. As early as in the beginnings of 1960-s, prof. Katerinov showed interest in research of the works of St. Constantine the Philosopher and his brother Methodius. He promoted the topic in a series of lectures broadcast on the third national channel RAI 3 under the title *Conversazioni con Katerin Katerinov* ("Dialogs with Katerin Katerinov"). The program was very successful both in Italy and abroad. For the first time, the Slavic evangelists and their works crossed the narrow circles of a couple dozen of university scientists and became popular with broader masses. These Katerinov's activities were also noted in Radio Vatican – the management of the radio broadcast asked prof. Katerinov to prepare a professional guide for the Basilica of St. Clement in Rome, Constantine the Philosopher's final resting place. The book *La Basilica di San Clemente* (Basilica of St. Clement) was published in Rome in 1968. In 1965 – 1967, prof. Katerinov gave exclusive guide speeches at Constantine's grave for the ministers of culture, foreign ambassadors and envoys from all around the world. Radio Vatican also broadcast his other lectures and speeches on the life and works of the Thessaloniki Brothers, in which he introduced his own translation of the Dead Sea scrolls. In 1970, he gave a lecture on Constantine and

Methodius's evangelist mission in *Sala dei Notari* in the prestigious *Palazzo dei Priori* in Perugia. In 1974 – 1976, he lectured on the same topic at University of Oviedo (Spain), in the Italian Cultural Institute in Madrid and in other European, Australian and South American cities.

Edícia

Doctor honoris causa, zv. 14

Katerin Katerinov

Vydala Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Zostavila Ing. Mgr. Táňa Palkovičová

Návrh obálky a fotografie Bc. Lubo Balko

Vydanie prvé

Strán 55

Rok vydania 2009

Tlač ŠEVT a.s., Plynárenská 6, 821 09 Bratislava

ISBN 978-80-8094-508-4

EAN 9788080945084